

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 295

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 24 november 2022

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Lachgasgebruik in het verkeer - Gevaren en pleidooi voor verbod

Omdat lachgasgebruik tot enorme gezondheidsrisico's leidt, zal in Nederland vanaf 1 januari 2023 het bezit en de verkoop ervan verboden zijn en zal die drug op een lijst met verboden middelen staan, meldde het ministerie van Volksgezondheid afgelopen maandag. Het middel mag wel verder gebruikt worden voor medische, (als verdoving bij de tandartsen) en technische doeleinden en in voedingsmiddelen (in de slagroomsput).

De Nederlandse politie en de politievakbond reageren opgetogen op dit nieuw aangekondigde verbod op het recreatieve bezit van lachgas. Het gebruik van het middel leidt volgens hen namelijk tot gevaarlijke situaties in het verkeer. Er gebeurden ook dodelijke ongelukken die direct gerelateerd zijn aan lachgas. Volgens de Nederlandse minister van Justitie en Veiligheid zal het verbod de politie ook enorm helpen bij de handhaving. Zo kan de politie vanaf begin volgend jaar in Nederland in actie treden tegen iemand die niet-beroepsmatig lachgas in zijn bezit heeft en ballonnen met gasflessen in de wagen heeft liggen. Dit in de hoop om nog meer ongelukken te kunnen voorkomen.

In België is sinds 5 maart 2021 de verkoop van lachgaspatronen aan minderjarigen verboden en sinds 23 februari 2022 moet op elk recipiënt van lachgaspatronen voor spuitbusvullingen een waarschuwing staan dat lachgas gevaarlijk is.

In het kader van de tiende nationale VerkeersONveiligheidsenquête van Vias Institute van januari dit jaar gaf 8% van de bestuurders toe minstens één keer per maand te rijden na het gebruik van lachgas, vooral bij de 18- tot 34-jarigen (19%). In Vlaanderen gaat het om 1 op de 5 jonge mannelijke bestuurders (20%) die maandelijks lachgas gebruiken achter het stuur. Lachgas wordt net als andere drugs vaak gecombineerd met alcohol: 61% van de jonge bestuurders tussen 18 en 34 jaar doet dat.

Door lachgas te inhaleren, ontstaat er meteen een kortstondige, euforische roes die te vergelijken is met die van alcohol. Vaak voorkomende symptomen zijn duizeligheid, misselijkheid, desoriëntatie in tijd en plaats, verminderend reactievermogen en algemeen dronken gevoel. Vaak gaat die roes over in agressie, verwardheid en roekeloos gedrag. Rijvaardigheid wordt aangetast, bestuurders worden euforisch en dat zorgt ervoor dat men niet meer adequaat kan reageren in het verkeer.

Vandaag is het bezit en gebruik van lachgas in verschillende Vlaamse steden en gemeenten, via een algemene bestuurlijke politieverordening, al verboden, maar in andere dan weer niet.

Vias Institute en het Antigifcentrum pleiten nu voor een lachgasverbod naar Nederlands voorbeeld. De woordvoerder van Vias vindt het logisch om al deze regels te harmoniseren en het bezit en gebruik overal te verbieden, behalve dan voor professionele doeleinden. Verder moet volgens de organisatie zoals in Nederland, doelgericht ingezet worden op

sensibilisering van jongeren, om hen duidelijk te maken dat dit geen onschadelijke stof is en dat de gezondheidseffecten zeer ernstig kunnen zijn en men onder die roes de verkeersveiligheid ernstig in gevaar brengt.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken schaart zich ook achter de oproep van Vias: "Rijden onder invloed van drugs of andere verdovende middelen zoals lachgas is per definitie onverantwoord. Wie in een roes achter het stuur kruipt, is niet alleen een gevaar voor zichzelf maar ook voor anderen. Vanuit Vlaanderen blijven we inzetten op sensibilisering via campagnes tegen rijden onder invloed. Maar ook handhaving via controles is noodzakelijk om een duidelijk signaal te geven dat rijden onder invloed nooit kan en niet getolereerd wordt.", klinkt het.

1. Bevestigt de minister de alarmerende cijfers van Vias? Heeft de minister cijfers over lachgas in het verkeer voor de afgelopen 3 jaar? Wat concludeert zij daaruit?
2. Welke initiatieven zal de minister naast sensibilisering nog nemen om het gebruik van lachgas in het verkeer aan te pakken?
3. Tot op vandaag behoort het tot de lokale autonomie van steden en gemeenten om hun eigen plan van aanpak te bepalen.

Wat vindt de minister van een volledig verbod op de verkoop en het bezit van lachgas, naar het voorbeeld van Nederland, zodat ook de aanpak over het hele grondgebied identiek wordt? Zal de minister gezien de toename van het gebruik van lachgas in het verkeer pleiten voor eenzelfde verbod? Overweegt de minister om hierover in overleg te gaan met minister Gilkinet in het federaal parlement? Zo niet, waarom niet?

4. Had de minister ondertussen samen met minister Somers een overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) om de twee specifieke instrumenten die kunnen worden ingezet in de strijd tegen lachgas, met name de algemene bestuurlijke politieverordening en de ADR-wetgeving, verder uit te rollen, te communiceren? Zo niet waarom niet. Zo ja, naar welke bijkomende steden en gemeenten werd dit verder uitgerold sinds het overleg met de VVSG? Heeft de minister cijfers over boetes wegens het overtreden van de ADR-wetgeving (ADR: vervoer van gevaarlijke goederen over de weg)?
5. Om nog betere inzichten te krijgen rond deze drugproblematiek zou de minister bijkomend onderzoek doen.

Wat is de stand van zaken in dit onderzoek?

6. In het nieuwe federale verkeersveiligheidsplan 2021-2025 staat heel duidelijk, naast de intussen vertrouwde flitsmarathon en de weekends zonder alcohol, de sterke ambitie om één op de drie bestuurders jaarlijks aan een controle te onderwerpen.

Heeft de minister aan de federale overheid gevraagd om de controles op het rijden onder invloed op te drijven? Zo ja, wanneer en hoeveel controles werden er dit jaar in verhouding met vorig jaar gehouden?

7. Heeft de minister de controleacties versterkt door ze te ondersteunen met communicatiecampagnes en door sensibiliseringsmateriaal ter beschikking te stellen?

ANTWOORD

op vraag nr. 295 van 24 november 2022

van **CARMEN RYHEUL**

1. De resultaten van de 10^e nationale VerkeersONveiligheidsenquête zijn me bekend. Daarnaast liet de VSV recentelijk in november 2022 een bevraging uitvoeren bij Vlaamse automobilisten tussen de 18 en 54 jaar over rijden onder invloed. De resultaten voor drugs en lachgas zijn frappant:
 - 15% van de bestuurders tussen 18 en 35 jaar verklaart dat ze wel eens met de wagen rijden minder dan vier uur nadat ze drugs of lachgas hebben gebruikt. In de leeftijdsgroep van 36 tot 54 jaar gaat het om 8%.
 - 8% van de 18- tot 35-jarigen combineert drugs, lachgas en/of alcohol. Lachgas en XTC/MDMA komen met 7% op een gedeelde tweede plaats, 6% verklaart onder invloed van cannabis te rijden en 5% na gebruik van cocaïne.

De resultaten geven aan dat rijden onder invloed van drugs en lachgas bij de jongere leeftijdsgroepen in opmars is, en dat is zorgwekkend.

Lachgas behoort, in tegenstelling tot andere drugs, niet tot de verboden producten. Hierdoor wordt er bij een vaststelling geverbaliseerd op basis van artikel 8.3 verkeersreglement (voertuigcontrole) of artikel 35 wegverkeerswet (dronkenschap).

Binnen de permanente monitoring van de campagnes zal de VSV halfjaarlijks een bevraging doen rond druggebruik in het verkeer. Op die manier beschikken we steeds over recente cijfers en kunnen we de evolutie opvolgen. In deze bevraging polsen we ook naar risicoperceptie, attitude, sociale invloed, de ervaren controle en de intentie om nuchter te blijven. Hiermee willen we onze campagnes zo gericht mogelijk uitwerken.

2. De belangrijkste actie die ik kan nemen binnen de grenzen van mijn bevoegdheden is net inzetten op sensibilisering. Op 8 december ging de doelgroepcampagne 'Groot gelijk dat je drugsvrij rijdt' van start. We dragen de boodschap uit via 2 Youtube-video's, via gerichte boodschappen op sociale media en via affiches in uitgaanslocaties. De campagne krijgt ook de steun van bekende clubs en dj's en er is een samenwerking met vice.com.
3. De invoering van een verbod op lachgas werd aangekaart en besproken op de meest recente Interministeriële Conferentie Mobiliteit (IMC). Persoonlijk ben ik voorstander van een verbod op lachgas.

Een verbod betekent dat er gehandhaafd moet kunnen worden. De manier waarop moet grondig onderzocht worden.

4. Er heeft een overleg plaatsgevonden tussen mijn kabinet, het kabinet Somers en de VVSG. Hierbij zijn vooral enkele goede praktijken aan bod gekomen en gedeeld. Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft deze nadien ook gedeeld op hun webpagina (<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/nieuws/hoe-pak-je-als-lokaal-bestuur-het-oneigenlijk-gebruik-van-lachgas-aan>).

De Wegeninspectie heeft in 2021 een bedrag van 502.186 euro ontvangen wegens het overtreden van de volledige ADR-wetgeving (Bron: VLABEL, <https://www.vlaanderen.be/vlabel-control-controlerresultaten>).

5. Zie het antwoord op vraag 1.
6. De politie hanteert in het algemeen het principe stoppen is blazen. Cijfergegevens hebben we enkel met betrekking tot de BOB-campagne. Uit de meest recente BOB-campagne (zomer BOB 2022) blijkt dat er 201.198 bestuurders specifiek voor rijden onder invloed van alcohol gecontroleerd zijn in Vlaanderen, waarvan 2,3% een positief resultaat hadden. Tijdens vorige zomer BOB campagne 2021 werden 145.237 testen uitgevoerd (Bron: DRI/BIPOL – Verkeer).

Voor wat betreft rijden onder invloed van drugs, beschikken we niet over gelijkaardige cijfers. Wat we wel weten, is dat er tijdens het 1^e semester van 2022 4.319 inbreuken werden vastgesteld voor rijden onder invloed van drugs tegenover 5.112 vastgestelde inbreuken tijdens het 1^e semester van 2021. In het jaar 2021 werden 9.006 bestuurders onder invloed van drugs betrapt tegenover 7.628 overtreeders in 2020 (Bron: DRI/BIPOL – Verkeer).

Bij de lancering van campagnes wordt extra materiaal ter beschikking gesteld van de politiediensten ter ondersteuning van hun acties met ons campagnemateriaal. Op die manier versterken we de boodschap, zorgen we voor een volledige ketengerichte aanpak en sturen we aan op een impliciete verhoging van de controles.

7. Ja, ik heb de controleacties versterkt door ondersteuning te bieden via een doelgroepgerichte campagne met sensibiliseringsmateriaal. De campagne 'Groot gelijk dat je drugsvrij rijdt' werd op 8 december 2022 afgetrapt. De boodschap wordt uitgedragen in twee YouTube-video's, via gerichte boodschappen op sociale media en affichage op tal van uitgaanslocaties. De campagne krijgt de steun van bekende clubs als Ampere, Decadance, Entrepot, Ikon, Rumba, Trix en Versuz. Alle campagnemateriaal is beschikbaar op Veiligverkeer.be.

Specifiek ondersteuningsmateriaal wordt via het netwerk verkeerscoördinatoren ter beschikking gesteld van de politiediensten. De 'Groot gelijk'-campagne ondersteun ik verder ook nog met extra speekseltesten.